

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/177/2000

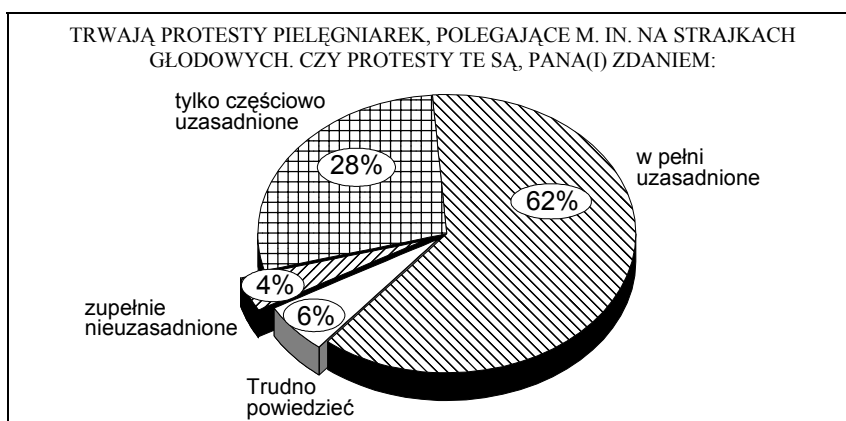
OPINIE O PROTESTACH PIELEŃNIAREK

KOMUNIKAT Z BADAŃ

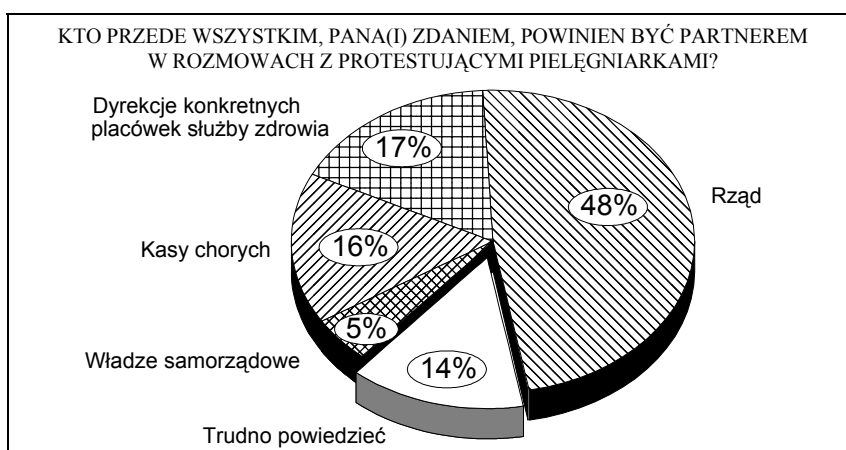
WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Większość ankietowanych (62%) uważa, że protesty pielęgniarek są w pełni uzasadnione, a ponad jedna czwarta (28%) uznaje je za częściowo uzasadnione. W sumie społeczne poparcie dla protestujących pielęgniarek jest bardzo wysokie (90%), nieco wyższe nawet niż akceptacja strajków organizowanych przez nie w czerwcu ubiegłego roku (88%).

- ◆ Niemal połowa badanych (48%) uważa, że partnerem w rozmowach z protestującymi pielęgniarkami powinien być rząd. O tym, że powinny one negocjować z dyrekcjami placówek opieki zdrowotnej, przekonany jest tylko co szósty respondent (17%). Prawie tyle samo ankietowanych jako właściwego partnera w rozmowach wskazuje kasy chorych (16%), a jedynie co dwudziesty (5%) uważa, że powinny to być władze samorządowe.

Protesty pielęgniarek trwają już od kilku tygodni, rozprzestrzeniając się na cały kraj. Dotyczą one przede wszystkim wysokości płac i ich regulowania. Najczęściej przybierają postać głodówek, powodujących stopniowo niezdolność do pracy, co wymaga organizowania zastępstw i dezorganizuje lub uniemożliwia pracę zakładów opieki zdrowotnej. Występują też jeszcze ostrzejsze formy protestu - odchodzenie od łóżek pacjentów. Rozmowy związku zawodowego pielęgniarek z przedstawicielami rządu wciąż nie przynoszą zadowalającego pielęgniarki rezultatu, padają więc zapowiedzi bezterminowego strajku.

Sondaż - w którym pytaliśmy o poparcie dla strajków pielęgniarek oraz o to, kto powinien z nimi prowadzić negocjacje - przeprowadziliśmy w momencie zaostrzania się protestów i zapowiedzi strajku solidarnościowego¹.

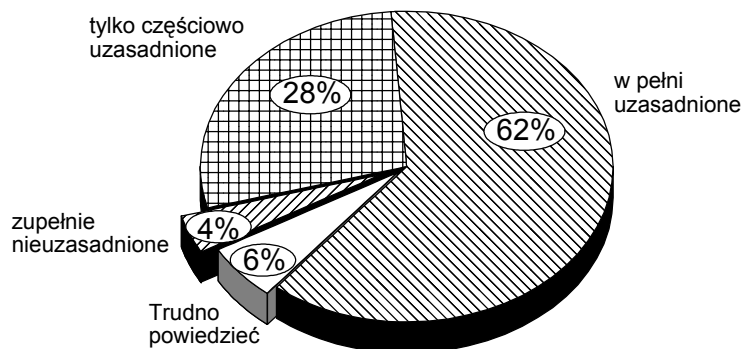
POPARCIE DLA PROTESTÓW

Spoleczne poparcie dla protestów pielęgniarek jest wysokie, podobnie jak w czerwcu ubiegłego roku². Ponad trzy piąte ankietowanych (62%) jest zdania, że protesty te są w pełni uzasadnione, a więcej niż jedna czwarta (28%) uznaje je za częściowo uzasadnione. Niewielu respondentów (4%) uważa, że akcja protestacyjna pielęgniarek jest zupełnie nieuzasadniona.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (127), 1-4 grudnia 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1087).

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o protestach pielęgniarek. Akceptacja i ocena skuteczności różnych form protestu”, lipiec '99 (opr. M. Wenzel).

RYS. 1. TRWAJĄ PROTESTY PIEŁĘGNIAREK, POLEGAJĄCE M. IN. NA STRAJKACH GŁODOWYCH. CZY PROTESTY TE SĄ, PANA(I) ZDANIEM*:

* Pominięto odpowiedzi „nie słyszał(a)em o protestach i strajkach pielęgniarek” (0,3%).

O zasadność protestu pytaliśmy też podczas poprzedniej akcji strajkowej pielęgniarek, w czerwcu 1999 roku. Opinie były wówczas bardzo podobne - całkowitego lub częściowego poparcia udzieliło protestującym 88% ankietowanych. Warto jednak zwrócić uwagę na wzrost odsetka osób uznających protesty za w pełni uzasadnione.

Dodajmy, że poparcie dla postulatów pielęgniarek jest wyższe, niż było dla protestujących lekarzy, ale niższe od poparcia udzielanego protestom rolników na początku 1999 roku³.

Tabela 1

Ocena zasadności protestów pielęgniarek	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VI 1999	XII 2000
	w procentach	
W pełni uzasadnione	56	62
Tylko częściowo uzasadnione	32	28
Zupełnie nieuzasadnione	5	4

Pominięto „trudno powiedzieć”.

W elektoratach partyjnych akcje protestacyjne pielęgniarek za w pełni uzasadnione najczęściej uważają zwolennicy opozycyjnego SLD, a najrzadziej - potencjalni wyborcy PSL. Zasadność tych protestów prawie równie często jak zwolennicy SLD skłonny jest uznawać elektorat UW. Warto zauważyć, że obecnie potencjalni wyborcy AWS bardziej popierają

³ Por. komunikat CBOS „Opinie o protestach...”, cyt. wyd.

akcje pielęgniarek niż w roku 1999 - wówczas 46% uważało je za w pełni uzasadnione, a 37% za częściowo uzasadnione.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Czy, Pana(i) zdaniem, protesty pielęgniarek są:			
	w pełni uzasadnione	tylko częściowo uzasadnione	zupełnie nieuzasadnione	Trudno** powiedzieć
	w procentach			
SLD	70	24	2	4
UW	67	30	1	2
AWS	58	33	5	4
PSL	54	43	1	2

* Pominięto potencjalne elektoraty pozostałych partii oraz badanych, którzy nie zamierzają głosować.

** Pominięto tych, którzy nie słyszeli o protestach pielęgniarek.

Poparcie dla protestujących pielęgniarek jest nie tylko niemal powszechne, ale też w niewielkim stopniu społecznie zróżnicowane. Nieco większą akceptacją tych protestów wyróżniają się badani o lewicowych poglądach politycznych, mający wykształcenie średnie lub zasadnicze zawodowe. Ponadto częściej niż inni popierają je mieszkańcy największych aglomeracji miejskich. Natomiast relatywnie niskie poparcie można zauważyć wśród mieszkańców wsi, osób z wykształceniem podstawowym oraz wśród rencistów i emerytów.

Jak można było przypuszczać, akceptacja protestów pielęgniarek wiąże się z częstszym występowaniem przekonania, że obecnie publiczna służba zdrowia w Polsce źle funkcjonuje (popiera je w pełni 80% negatywnie oceniających funkcjonowanie publicznej służby zdrowia, a tylko 15% oceniających pozytywnie).

KTO POWINIEN NEGOCJOWAĆ Z PIEŁĘGNIARKAMI?

Podobnie jak w czerwcu ubiegłego roku obecnie prawie połowa ankietowanych (48%) uważa, że partnerem w rozmowach z pielęgniarkami powinien być rząd. Na dyrekcje placówek opieki zdrowotnej jako partnerów do rozmów wskazuje co szósty badany (17%),

niemal tyle samo co na kasy chorych (16%). Niewiele osób widzi partnera do negocjacji z pielęgniarkami we władzach samorządowych - gminnych lub powiatowych (5%)⁴. Nie ulega wątpliwości, że to przede wszystkim od rządu oczekuje się rozwiązania problemów płacowych pielęgniarek.

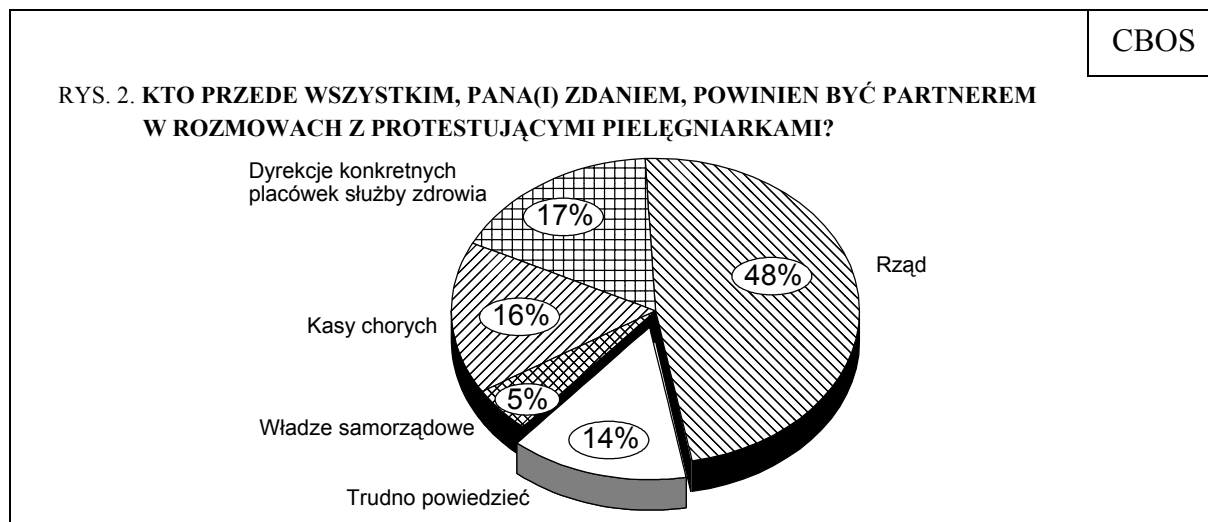

Tabela 3

Kto przede wszystkim, Pana(i) zdaniem, powinien być partnerem w rozmowach z protestującymi pielęgniarkami?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VI 1999	XII 2000
	w procentach	
Rząd	46	48
Dyrekcje konkretnych placówek służby zdrowia	20	17
Kasy chorych	15	16
Władze samorządowe - gminne lub powiatowe	6	5
Trudno powiedzieć	13	14

Opinie w tej sprawie różnią się zależnie od orientacji politycznych przejawiających się w preferencjach wyborczych respondentów.

Wyborcy PSL najczęściej wskazują na rząd jako właściwego partnera do rozmów z protestującymi, dość często też w porównaniu z innymi uważają, że powinny to być dyrekcje placówek, natomiast najrzadziej sądzą, że problemy płacowe pielęgniarek powinny

⁴ Aby umożliwić porównanie z poprzednimi wynikami, pytaliśmy tylko o władze gminne i powiatowe.

załatwić władze samorządowe. Zwolennicy SLD niemal równie często jak sympatycy PSL uważają, że stroną w rozmowach z pielęgniarzami powinien być rząd.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych*	Kto przede wszystkim, Pana(i) zdaniem, powinien być partnerem w rozmowach z pielęgniarzami?				
	Rząd	Dyrekcje placówek	Kasy chorych	Władze samorządowe	Trudno powiedzieć
	w procentach				
PSL	58	21	11	2	8
SLD	55	13	16	5	10
UW	33	13	34	13	7
AWS	33	32	20	5	9

* Pominięto potencjalne elektoraty pozostałych partii oraz badanych, którzy nie zamierzają głosować.

Elektorat AWS jest podzielony w swych opiniach - co trzeci sympatyk Akcji uważa, iż partnerem do rozmów powinny być dyrekcje placówek, i tyle samo osób jest zdania - że rząd. Wśród zwolenników AWS jest też dość duży odsetek wskazujących na kasy chorych.

Wyborcy Unii Wolności najczęściej sądzą, że stroną w tych rozmowach powinny być kasy chorych, ale niemal równie często wskazują na rząd.

Z analiz wynika, że występują też różnice opinii w tej sprawie między zwolennikami rządu, o wiele częściej wskazującymi na dyrekcje placówek jako stroną w negocjacjach, oraz między przeciwnikami rządu, którzy częściej postrzegają go jako partnera w rozmowach. Na rząd częściej też wskazują te osoby, które źle oceniają obecne funkcjonowanie publicznej służby zdrowia.

O tym, że to kasy chorych i władze samorządowe powinny rozmawiać z protestującymi, częściej są przekonani respondenci lepiej wykształceni i znajdujący się w lepszej sytuacji materialnej (zob. tabele aneksowe). Widoczne są także różnice związane z poglądami politycznymi ankietowanych - lewicowość sprzyja wskazywaniu na rząd, a prawicowość na kasy chorych. Inne cechy respondentów nie różnicują ich opinii w tej sprawie w sposób wyraźny.

Opracował
Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Trwają protesty pielęgniarek, polegające m. in. na strajkach głodowych.
Czy protesty te i strajki są, Pana(i) zdaniem: 1 - w pełni uzasadnione;
2 - tylko częściowo uzasadnione; 3 - zupełnie nieuzasadnione;
4 - nie słyście(a) o protestach i strajkach pielęgniarek

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	28	4	0	7	1087
Płeć						
Mężczyźni	61	29	3	0	6	516
Kobiety	62	26	4	0	8	571
Wiek						
18-24 lat	60	31	3	0	5	155
25-34	58	36	3	0	3	192
35-44	61	29	6	0	5	209
45-54	67	23	3	1	7	234
55-64	71	19	3	0	7	124
65 lat i więcej	54	26	5	1	15	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	57	29	4	0	9	400
Miasto do 20 tys.	60	31	3	0	6	127
20-100 tys.	64	26	5	1	4	222
101-500 tys.	59	28	6	1	7	197
501 tys. i więcej mieszk.	74	21	1	0	4	141
Wykształcenie						
Podstawowe	53	25	7	1	13	295
Zasadnicze zawodowe	62	32	3	0	4	288
Średnie	68	25	3	0	5	417
Wyższe	57	36	3	1	4	85
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	66	25	5	0	4	49
Prac. umysł. niż. szczebla	65	27	3	0	5	109
Pracownicy fiz.- umysł.	62	29	4	0	5	87
Robotnicy wykwalifikowani	66	32	0	0	2	94
Robotnicy niewykwalifik.	54	31	12	0	3	41
Rolnicy	60	27	1	0	11	70
Pracujący na własny rach.	60	29	4	2	5	54
Bierni zawodowo						
Renciści	55	30	1	1	13	124
Emeryci	63	23	6	1	8	201
Uczniowie i studenci	60	29	1	0	10	74
Bezrobotni	64	27	6	0	3	119
Gospodynie domowe i inni	58	29	4	0	8	65
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	67	27	4	0	2	162
spółce właścicieli	63	31	2	0	4	87
prywatnych i państwa	62	28	4	0	5	203
sekt. pryw. poza rolnict.	60	28	2	0	10	85
prywatnym gosp. rolnym						
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	56	29	8	0	6	162
276-399	62	32	4	0	2	103
400-549	66	27	1	0	6	212
550-799	66	23	5	1	5	157
Powyżej 799 zł	61	27	5	0	7	173
Ocena własnych war. mater.						
Złe	62	24	5	0	9	344
Średnie	61	29	3	0	6	519
Dobre	63	30	2	0	5	223
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	55	22	9	1	13	65
Raz w tygodniu	61	30	4	0	5	532
1-2 razy w miesiącu	64	24	2	0	10	188
Kilka razy w roku	66	21	5	0	8	208
W ogóle nie uczestniczy	53	39	2	1	5	95
Poglądy polityczne						
Lewica	67	29	2	0	1	314
Centrum	62	28	4	0	6	301
Prawica	62	29	4	0	5	206
Trudno powiedzieć	55	24	5	1	15	266

Tabela 2. Kto przede wszystkim, Pana(i) zdaniem, powinien być partnerem w rozmowach z protestującymi pielęgniarkami? 1 - Dyrekcje konkretnych placówek służby zdrowia; 2 - Władze samorządowe - gminne lub powiatowe; 3 - Kasy chorych; 4 - Rząd

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	5	16	48	14	1086
Płeć						
Mężczyźni	15	6	16	50	12	515
Kobiety	18	4	16	47	15	571
Wiek						
18-24 lat	15	5	18	47	15	155
25-34	18	5	23	41	12	192
35-44	22	5	17	46	9	209
45-54	17	8	13	51	11	234
55-64	16	2	14	52	16	124
65 lat i więcej	10	3	12	54	21	171
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	2	15	52	16	400
Miasto do 20 tys.	22	6	18	41	13	127
20-100 tys.	13	6	18	51	12	222
101-500 tys.	21	7	16	45	10	197
501 tys. i więcej mieszk.	13	7	17	46	16	140
Wykształcenie						
Podstawowe	15	1	13	48	23	295
Zasadnicze zawodowe	16	6	15	53	10	288
Średnie	19	5	18	46	12	416
Wyższe	14	16	22	45	3	85
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	16	4	29	42	9	49
Prac. umysł. niż. szczebla	22	14	21	34	10	109
Pracownicy fiz.- umysł.	15	8	21	45	11	87
Robotnicy wykwalifikowani	16	6	13	55	10	94
Robotnicy niewykwalifik.	18	6	8	51	16	41
Rolnicy	10	6	13	57	15	70
Pracujący na własny rach.	13	8	22	49	8	54
Bierni zawodowo						
Renciści	17	3	10	52	18	124
Emeryci	11	3	14	56	17	200
Uczniowie i studenci	16	6	13	47	19	74
Bezrobotni	23	0	20	46	11	119
Gospodynie domowe i inni	28	2	16	39	14	65
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	16	10	24	39	11	162
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	23	7	11	51	9	87
sekt. pryw. poza rolnict.	17	6	19	49	9	203
prywatnym gosp. rolnym	13	5	11	57	15	85
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	18	1	16	57	8	162
276-399	21	3	16	48	12	103
400-549	22	6	11	48	13	212
550-799	13	5	13	53	15	157
Powyżej 799 zł	12	11	25	41	11	173
Ocena własnych war. mater.						
Złe	18	5	11	51	15	344
Średnie	15	4	19	49	14	518
Dobre	19	8	19	43	11	223
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	20	3	13	50	15	65
Raz w tygodniu	18	6	16	48	11	532
1-2 razy w miesiącu	13	3	16	52	17	188
Kilka razy w roku	19	5	16	46	15	208
W ogóle nie uczestniczy	11	4	20	46	19	94
Poglądy polityczne						
Lewica	16	2	19	56	7	313
Centrum	16	8	17	48	11	301
Prawica	22	9	17	42	10	206
Trudno powiedzieć	14	2	12	45	27	266